

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

05 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Vladimir Timofti,
Judecători – Anatolie Țurcan și Elena Cobzac,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Bodean Ina în numele inculpatei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Șalina Ala xxxxx, născută la xxxxx, originară și locuitoare a xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.06.2017 - 07.07.2017;

Instanță de apel: 28.08.2017 - 05.12.2017;

Instanță de recurs: 14.05.2018 - 05.09.2018.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău sediul central din 07 iulie 2017, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală*, Șalina Ala a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.201¹ alin.(3) lit. a) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, iar potrivit art.90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 3 ani.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, la 16 aprilie 2017, aproximativ la ora 19:30, în xxxxx, Șalina Ala aflându-se la domiciliu, fiind în stare de ebrietate produsă de alcool, în baza relațiilor reciproc ostile, în urma unui conflict apărut, intenționat l-a numit cu cuvinte necenzurate și i-a aplicat lovituri cu un cuțit în regiunea toracelui concubinului său Ursu Serghei, cu care la acel moment locuia împreună, cauzându-i ultimului conform raportului de expertiză medico-legale nr.1032/D din 18.05.2017, vătămare corporală gravă, periculoasă pentru viață.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea individualizării pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Șalina Ala, recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(3) lit. a) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa 6 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu dispunerea încasării din contul acesteia a cheltuielilor de judecată în sumă de 320 lei.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, pedeapsa aplicată inculpatei Șalina

Ala este prea ușoară, instanța neținând cont de scopul pedepsei penale care primordial trebuie să restabilească echitatea socială și să prevină săvârșirea de noi infracțiuni, or suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii doar va favoriza inculpata la săvârșirea pe viitor a unor acțiuni similare, iar de către alte persoane va fi apreciată ca o atitudine tolerantă din partea statului a comportamentului prejudiciabil și va diminua încrederea societății în eficacitatea și echitatea sistemului de justiție.

Analizând personalitatea inculpatei se constată că aceasta prezintă pericol și trebuie să fie izolată de societate pentru nu admite săvârșirea de către ea a unor fapte mai grave, din considerentul existenței riscului survenirii decesului concubinului Ursu Serghei, după aplicarea loviturilor de cuțit.

Subsidiar apelantul a invocat că, instanța încălcând prevederile art.229 Cod de procedură penală, a refuzat încasarea cheltuielilor judiciare suportate de stat la efectuarea expertizei medico-legale în sumă de 320 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2017, a fost admis apelul, casată parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Șalina Ala, recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(3) lit. a) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsa 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis pentru femei.

În rest sentința a fost menținută.

În motivarea soluției sale instanța de apel a indicat că, la capitolul individualizării pedepsei, prima instanță nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. art.7, 61, 75, 90 Cod penal, pedeapsa aplicată inculpatei nefiind în limitele legii.

În speță nu s-au constatat circumstanțe ce justifică suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii aplicate inculpatei, instanța nemotivând soluția sa în această parte.

Astfel, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.art.7, 61, 75 Cod penal și art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, reținând că, inculpata nu are antecedente penale (f.d.39), infracțiunea săvârșită, în conformitate cu prevederile art.16 alin.(4) Cod penal, se clasifică ca fiind gravă, partea vătămată s-a împăcat cu inculpata și cere să nu fie pedepsită cu închisoare, totuși infracțiunea comisă are un impact negativ asupra societății, a ajuns la concluzia casării sentinței, în partea stabilirii pedepsei.

Cu privire la motivul invocate în apel, ce vizează soluția privind încasarea de la inculpată a sumei de 320 lei cu titlu de cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizei medico-legale, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.art.143 alin.(1), (2), 229 Cod de procedură penală, a indicat că, prima instanță corect a eliberat inculpata de la plata cheltuielilor judiciare, motivul invocat de apelant nefiind bazat pe prevederi legale, fiind astfel formal și declarativ.

Totodată, instanța de apel, în afară de temeiurile invocate de apelant, examinând aspectele de fapt și de drept ale cauzei conform cerințelor art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, a apreciat că nu există alte temeiuri de a interveni în sentință.

5. *Avocatul Bodean Ina în numele inculpatei*, în temeiul pct.6), 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei, cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel la examinarea cauzei nu a respectat și nu a aplicat corect prevederile art.art.4 alin.(2), 7 alin.(1), 61 alin.(2), 75 alin.(1), 90 alin.(1) Cod penal, fiind admise erori de drept la stabilirea pedepsei.

Instanța de apel a reținut drept date care caracterizează personalitatea inculpatei faptul că aceasta anterior nu a fost judecată, că a comis o infracțiune gravă, nu au fost stabilite circumstanțe agravante și că partea vătămată s-a împăcat cu inculpata și cere ca în privința ultimei să nu fie aplicată pedeapsa închisorii.

Astfel, instanța de apel a omis să se pronunțe asupra circumstanțelor care direct condiționează individualizarea pedepsei inculpatei: nu a analizat și nu a luat în vedere că Șalina Ala a manifestat din start o atitudine sinceră și cooperantă cu organul de urmărire penală, contribuind activ la descoperirea infracțiunii; s-a căit sincer în fapta săvârșită și că lipsesc date privind caracterizarea negativă a acesteia.

Consideră recurentul că, în astfel de împrejurări, instanța de apel a ignorat prevederile pct.11) din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.8 din 11.11.2013 „Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei”.

Menționează recurentul că, din conținutul hotărârii contestate, se conchide că instanța de apel și-a fundamentat soluția de aplicare a pedepsei privative de libertate în privința inculpatei doar pe faptul că aceasta a comis o infracțiune gravă, fără a ține cont de faptul că termenul de pedeapsă, pe lângă gravitatea infracțiunii săvârșite, se determină având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, aspectele social-psihologice, nivelul de instruire, situația familială sau socială, lipsa sau prezența antecedentelor penale, comportamentul inculpatei până și după comiterea infracțiunii.

Mai mult, art.90 alin.(4) Cod penal, nu stabilește vre-un impediment legal referitor la suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru infracțiunea de care este condamnată inculpata.

Abordarea vizată a instanței de apel, prin simpla limitare în conținutul hotărârii judecătorești la gradul de pericol social al faptei, fără a fi efectuată evaluarea persoanei inculpatei, echivalează cu o lipsă de motivare a hotărârii sub aspectul individualizării judiciare a pedepsei, aspect ce nu poate fi acceptat din perspectiva respectării dreptului la un proces echitabil în sensul art.6 CȚEDO.

Prin aplicarea unei pedepse privative de libertate în privința inculpatei Șalina Ala legea penală nu-și va atinge scopul scontat, or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit, mai mult, aplicarea unei pedepse inechitabile poate avea drept consecință violarea drepturilor omului protejate de CȚEDO.

Subsidiar, recurentul susține că, pedeapsa aplicată inculpatei de către instanța de apel, nu se concordă politicii penale a statelor europene ce derivă din recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului European, potrivit căreia instanțele de judecată ar trebui să recurgă mai des la pedepse alternative detențiunii când este cazul.

6. Asupra recursului declarat, a prezentat referință procurorul, care s-a expus pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept la stabilirea pedepsei inculpatei, în strictă conformitate cu prevederile art.art.61, 75 Cod penal și art.364¹

alin.(8) Cod de procedură penală.

7. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul reține că recurentul invocă temeiurile pentru recurs prevăzute la pct.6), 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și sau aplicate pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate, Colegiul constată că aceste temeiuri nu-și găsesc confirmare în speța dedusă judecătii.

În acest context, Colegiul penal menționează că, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Conform prevederilor art.61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, și respectiv la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea ultimului, cât și a altor persoane.

Totodată, conform prevederilor art.75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În acest context, Colegiul penal consideră, că la aplicarea pedepsei inculpatei pentru infracțiunea săvârșită, instanța de apel a acordat deplină eficiență prevederilor

art.art.61, 75 Cod penal, totodată ținând cont și de faptul că inculpata nu are antecedente penale, s-a împăcat cu partea vătămată, ultima solicitând ca în privința acesteia să nu fie aplicată pedeapsa închisorii, precum și de faptul că, infracțiunea săvârșită se califică ca gravă și are un impact negativ asupra societății.

Totodată, Colegiul penal menționează, că instanța de apel la emiterea deciziei a ținut cont și de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, care stipulează că în caz de aplicare a pedepsei închisorii inculpatul beneficiază de reducerea cu 1/3 din maximul și din minimul prevăzut de sancțiune, fiind stabilite noi limite cu care trebuie să opereze instanța de judecată la stabilirea pedepsei.

La fel, instanța de apel corect a reținut că, în speță nu s-au constatat circumstanțe ce justifică suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii aplicate inculpatei, prima instanță nemotivând soluția sa în această parte.

Raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului.

În același timp, Colegiul lărgit consideră necesar a menționa că, prin sintagma „poate” din textul alin.(1) art.90 Cod penal, aplicarea acestei norme nu trebuie înțeleasă ca o obligație a instanței de judecată care, în persoana judecătorului, conform art.art.101, 384 Cod de procedură penală, adoptă soluția, inclusiv și conform propriei convingeri, făcute potrivit prevederilor art.90, dar și art.75 Cod penal.

Cu referire la alegațiile recurentului că instanța de apel la stabilirea pedepsei inculpatei nu a luat în considerație că Șalina Ala a manifestat din start o atitudine sinceră și cooperantă cu organul de urmărire penală, contribuind activ la descoperirea infracțiunii; s-a căit sincer în fapta săvârșită și că lipsesc date privind caracterizarea negativă a acesteia, Colegiul penal remarcă că pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor părții vătămate, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

De asemenea, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane.

O pedeapsă prea blândă nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni de către făptuitor și alte persoane.

La fel, instanța de recurs respinge ca nefondat argumentul avocatului precum că, pedeapsa aplicată inculpatei de către instanța de apel, nu se concordă politiciii penale a statelor europene ce derivă din recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, potrivit căreia instanțele de judecată ar trebui să recurgă mai des la pedepse alternative detențiunii când este cazul, deoarece sancțiunea infracțiunii incriminate inculpatei, art.201¹ alin.(3) lit. a) Cod penal, prevede doar pedeapsa închisorii, iar aplicarea prevederilor art.90 Cod penal - suspendarea condiționată a

executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

În consecință, Colegiul penal opinează că argumentele punctate în cererea de recurs privind greșita individualizare a pedepsei nu sunt incidente cauzei deferite judecării, instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, pedeapsa aplicată inculpatei fiind individualizată corect, echitabilă și în concordanță cu scopul pedepsei penale - de a preveni săvârșirea de noi infracțiuni de către inculpată și alte persoane, fapt ce determină incontestabil concluzia de inadmisibilitate a recursului ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Bodean Ina în numele inculpatei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui *Șalina Ala xxxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 05 octombrie 2018.

Președinte
Judecători

Vladimir Timofti
Anatolie Țurcan
Elena Cobzac